

LAUSUNTO LUONNON VIRKISTYSKÄYTÖN STRATEGIAN LUONNOKSESTA

Mannerheimin Lastensuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnon virkistyskäytön strategiaan. On todella arvokasta, että asiaan edistetään valtakunnallisella strategiatasolla. Kiitämme lasten ja nuorten hyvinvoinnin nostamista yhdeksi keskeiseksi painopisteeksi. Tämä on erityisen tärkeää, kun tiedämme että liikkuva elämäntapa ja luontosuhde syntyvät ja muotoutuvat pääsääntöisesti lapsuudessa ja lapsuuden perheessä. Virkistyskäytön strategialla onkin mahdollisuus vaikuttaa myönteisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Vaikutus hyvinvointiin, jakautuu useiden hallintokuntien alle, joka vaatii, kuten on havaittu, monialaista yhteistyötä ja koordinaatiota.

Pyydämme ystävällisesti kiinnittämään huomiota seuraaviin näkökulmiin, joissa teemme mielellämme myös yhteistyötä jatkovalmistelussa.

- 1) Strategiassa on perustellusti tuotu esille **Opetus- ja kulttuuriministeriön rooli**, johon olisi perusteltua kiinnittää enemmän huomiota.

”Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) edistää liikuntaa itseisarvona ja kasvatuksen, oppimisen ja osallisuuden tukena, osana merkityksellistä elämää. OKM vastaa myös varhaiskasvatuksesta, koulutuksesta ja nuorisotyöstä. Ministeriö tekee myös työtä liikuntaolosuhteiden esteettömyyden ja saavutettavuuden hyväksi sekä tukee kansalaisyhteiskuntaa ja sekä hallinnoi liikuntapaikkojen rakentamisen avustusta. Keskeinen lainsäädäntö: Liikuntalaki ja –asetus, Varhaiskasvatuslaki, Perusopetuslaki.”

- 2) **Kansalaisjärjestöjen rooli on keskeinen luonnon virkistyskäytössä ja kasvatustyössä.** Strategiassa yhdeksi painopisteeksi on nostettu lasten ja nuorten merkitys. Nuorisojärjestöt ovat pääsääntöisesti OKM:n tuki- ja ohjausjärjestelmän piirissä, mikä alleviivaa OKM:n roolia lasten ja nuorten virkistyskäytön edistämässä ja luontosuhteen syntymisen edistämässä. Hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämässä keskeisessä roolissa ovat monet sosiaali- ja terveysalan järjestöt.

Toimintalinjauksessa (5.4) järjestöjen rooli on mainittu jokamiehen oikeuksien kohdalla. Olisi perusteltua huomioida järjestöjen rooli ja mahdollisuus edistää tavoitteita useassa muussakin kohdassa.

- 3) **Kuntien rooli** on aivan keskeinen luonnon virkistyskäytön mahdollistamisessa.

Strategialuonnoksessa on käyty perusteellisesti läpi valtion maiden, mm. kansallispuistojen roolia. Liikunnallinen elämäntapa syntyy kuitenkin arjessa, ja ehdoton enemmistö liikkumisesta tapahtuu kuntien alueella, ei valtion mailla, jotka sijaitsevat pääsääntöisesti muualla kuin pääosa väestöstä.

Katsomme, että kuntien roolia virkistyskäytön mahdollistajana olisi perusteltua selvittää lisää. Strategialuonnoksessa on kuntien puolelta käytetty yhtenä tietopohjana liikuntapaikkojen määrää. Pyydämme huomioimaan, että vaikka liikuntapaikat ovat itsessään hyödyllisiä, liittyy niistä vain osa luonnon virkistyskäyttöön. Liikuntapaikkojen määrä ei siis kuvaa luonnon virkistyskäytön edellytyksiä kuntatasolla.

4) Lähivirkistysalueet keskiöön

Jotta tasavertaiset mahdollisuudet luonnon virkistyskäyttöön taataan, tulee enemmän huomiota ja toimenpiteitä kohdentaa nimenomaan lähivirkistysalueiden lisäämiseen ja kehittämiseen. Kolmasosa lapsista syntyy Uudenmaan maakunnassa ja muuallakin Suomessa väestö keskittyy edelleen voimakkaasti ns. keskuskaupunkeihin. Ulkoilumahdollisuuksien kehittämisessä tulee kiinnittää huomiota myös kaupungistuvan yhteiskunnan mahdollisuuksiin tarjota lapsille, nuorille ja lapsiperheille helposti ilman oman auton käyttöä saavutettavia, tässä suurimmat kaupungit muodostavat oman erityistä tarkastelua vaativan alueen. Lapsiperheiden huomioinen tarkoittaa esimerkiksi osalta lyhyitä rengasreittejä ja lähellä olevia taukopaikkoja. Samalla tulee varmistaa myös kunnallisten virkistyskäytön rakenteiden ylläpito koko maassa.

Arvostettujen ja korona-aikana suosiotaan entisestään kasvattaneiden kansallispuistojen rinnalla olisi syytä tarkastella kansallisten kaupunkipuistojen perustamisen edistämistä huomioiden paitsi luonnonsuojelulliset myös virkistyskäytölliset ja uusien sukupolvien luontosuhteen kannalla entistä merkityksellisemmät lähiympäristöt.

Kaavoituksessa ja liikennesuunnittelussa myös kuntatasolla hyvien kulkuyhteyksien merkitys on suuri niin omatoimisesti kevyellä liikenteellä kuin myös osassa kohteista julkisella liikenteellä. Hyvät yhteydet ovat erittäin merkittävä osa yhdenvertaisesta saavutettavuutta ja keskeisessä asemassa myös kestävän elämäntavan kannalta.

5) Esteettömyys

Lähiulkoilun mahdollistamisessa yhdyimme strategian huomioihin esteettömyyden merkityksestä tasavertaisuuden näkökulmasta. Samalla korostamme, että esteettömyyttä tulee tarkastella laajalaisesti huomioiden mm. monikielisyys opastuksessa ja ohjeistuksesta.

Helsingissä 22.10.2021

Mannerheimin Lastensuojeluliitto ry

Tapani Tulkki
vapaaehtoistoiminnan johtaja

Milla Kalliomaa
pääsihteeri